

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено
Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 11 » 08 2024 р. № 5

Голова НМР І. СЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни
«ФІЛОСОФІЯ»

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
денної та заочної форм навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальність 073 Менеджмент
освітньо-професійна програма «Менеджмент митної справи»
спеціальність 076 «Підприємництво та торгівля»
освітньо-професійна програма «Товарознавство та експертиза в митній справі»
галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»
освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»
освітньо-професійна програма «Економічна кібернетика»
галузі знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність»
галузь знань: 03 «Германські мови»
спеціальність 035 «Філологія»
освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)»

статус дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2024

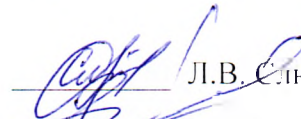
Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія» складена на основі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», затвердженої Вченою радою Університету 25.05.2023, протокол №12; освітньо-професійної програми «Менеджмент митної справи» спеціальності 073 «Менеджмент», затвердженої Вченою радою Університету 27.04.2023, протокол №11; освітньо-професійної програми «Товарознавство та експертиза в митній справі» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», затвердженої Вченою радою Університету 21.06.2023, протокол №13; освітньо-професійної програми «Економіка підприємства» спеціальності 051 «Економіка», затвердженої Вченою радою Університету 27.04.2023, протокол №11; освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика» спеціальності 051 «Економіка», затвердженої Вченою радою Університету 26.04.2021, протокол № 5; освітньо-професійної програми «Цивільна безпека» спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» затвердженої Вченою радою Університету 25.05.2023, протокол №12; освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)» спеціальності 035 «Філологія» затвердженої Вченою радою Університету 26.04.2021, протокол №5.

Укладач:

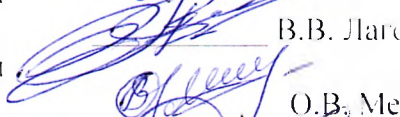
Л.В. Чупрій, д. політ. н., професор

Гарант освітньо-професійної програми
«Економіка підприємства»

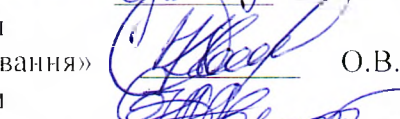
Л.В. Слюсарєва, д.е.н., професор

Гарант освітньо-професійної програми
«Економічна кібернетика»

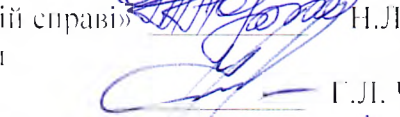
В.В. Лаговський, к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми
«Менеджмент митної справи»

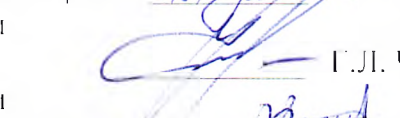
О.В. Мельник, к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та страхування»

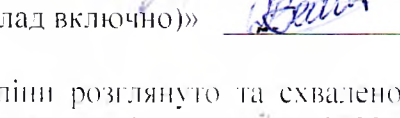
О.В. Ключка, к.е.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми
«Товарознавство та експертиза в митній справі»

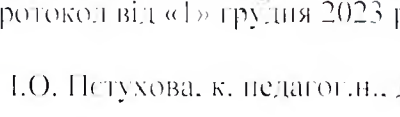
Н.І. Авраменко, к.т.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми
«Правоохоронна діяльність»

Г.І. Чиріна, к.ю.н., доцент

Гарант освітньо-професійної програми
«Германські мови та літератури(переклад включно)»

О.В. Дячук, к.філол.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «1» грудня 2023 р. № 7

Завідувач кафедри

І.О. Пестухова, к. педагог.н., доцент

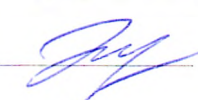
Розглянуто і схвалено на засіданні вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «1» грудня 2023 р. № 5

Голова вченої ради факультету
соціально-гуманітарних технологій,
спорту та реабілітації

Н.І. Зикун, д.н. з
соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

І.В. Качур, к.б.н., доцент

Реєстраційний № _____

З М І С Т

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності і результати навчання	7
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	10
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	11
2.4. Рейтинг-план.....	13
3. Програма навчальної дисципліни	19
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	30
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	34
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	34
7. Рекомендована література	38
8. Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни.....	40

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Філософія» відноситься до навчальних дисциплін циклу гуманітарної підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня для освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування», освітньо-професійної програми «Менеджмент митної справи», освітньо-професійної програми «Товарознавство та експертиза в митній справі», освітньо-професійної програми «Економіка підприємства», освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика», освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність», освітньо-професійної програми «Германські мови та літератури (переклад включно)».

Метою навчальної дисципліни є: ознайомлення студентів з багатим пластом філософських знань, історією виникнення та розвитку філософії, її ведучими течіями і основними проблемами, котрі завжди мали і мають світоглядну спрямованість; формування і розвиток у студентів теоретичного мислення, здатності творчо, діалектично розглядати явища і процеси навколишньої дійсності, оволодіння методологією пізнання та практичної діяльності.

Завдання навчальної дисципліни – навчити студентів самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл; сформувати вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, діяльністю класів та соціальних груп, політичних партій, етнічних об'єднань тощо; створити належну теоретичну основу для вільного світоглядного самовизначення кожного юнака і дівчини.

При вивченні курсу «Філософія» здобувачі вищої освіти повинні

знати:

- сутність, специфіку та основні принципи філософського знання;
- роль філософії у житті особистості, в усвідомленні людиною своєї сутності та сутності світу;
- призначення філософії у суспільстві, основні функції та шляхи їх реалізації;
- історію формування, основні етапи, напрями та ідеї в історії світової філософської думки;
- про плюралізм філософського знання, основні шляхи (способи) філософування;
- основні філософські проблеми (буття, свідомість, пізнання, людина, суспільство, природа, практика, цінності тощо) та специфіка їх трактування в різних філософських школах;
- взаємозв'язок філософського і нефілософських типів знань;

вміти:

- самостійно орієнтуватися у філософсько-світоглядній проблематиці, філософських напрямках та течіях, вільно оперувати філософською термінологією;
- творчо, критично, осмислювати явища і процеси навколишньої дійсності, конструктивно і аргументовано відстоювати та захищати власні світоглядні переконання і життєву позицію;
- творчо використовувати отримані знання в повсякденній практиці, спілкуванні та майбутній професійній діяльності.

Об'єктом курсу є відношення «людина - навколишній світ», визначення раціонального відношення людини до себе.

Предметом філософії є складний спектр цих відношень (пізнання, оцінювання, практика тощо), які філософія осмислює з позиції специфіки людського буття.

Форми навчання: денна, заочна, дистанційна.

Формами організації навчання є: усне опитування на семінарських заняттях (проведення диспутів, brainstorming, ділових ігор); проведення колоквиумів (заслуховування доповідей та ін.).

У навчальному процесі дисципліни використовуються наступні методи та форми навчання:

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесні, наочні, практичні методи; індуктивний та дедуктивний метод; творчі, проблемно-пошукові методи; навчальна робота під керівництвом та самостійна робота.

2. Метод стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: метод стимулювання інтересу до навчання (створення ситуації інтересу при викладанні матеріалу, початкові дискусії, аналіз життєвих ситуацій); метод стимулювання обов'язку й відповідальності (роз'яснення мети навчальної дисципліни, вимоги до вивчення навчальної дисципліни, заохочення).

3. Методи контролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: метод усного

опитування; письмовий контроль; тестові методи.

Програмою курсу передбачено лекційні, семінарські заняття, індивідуально-консультаційна та самостійна робота здобувача вищої освіти.

Методика проведення лекційних занять базується на проблемних, ігрових та інших формах навчання, які розвивають індивідуальність здобувача вищої освіти, його емоційну, творчу активність, самостійність мислення, здатність сприймати, інтерпретувати й аналізувати. На лекційних заняттях здобувача вищої освіти отримують інформацію про теоретичні аспекти курсу.

Під час лекційних та семінарських занять застосовуються інноваційні інтерактивні методи навчання: тренінги, кейси, круглі столи, конференції, дебати, дискусії, творчі, тестові завдання, ігрові (імітаційні, рольові, ділові ігри), мультимедійні технології. Семінарські заняття передбачають розкриття актуальних проблем специфіки та практичного застосування знань із навчальної дисципліни, обговорення дискусійних питань.

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз сучасних психологічних досліджень. Наведені у програмі питання для самоконтролю покликані зорієнтувати здобувачів на вивчення і практичне засвоєння формування здатності узагальнити отримані результати.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає написання доповідей, есе, підготовку презентацій.

Об'єктом контролю є діяльність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, а також результати виконання ними самостійної та індивідуальної роботи.

Організація поточного та підсумкового контролю знань. Курс загалом становить 90 год, 24 лекційних годин, 20 годин семінарів, 2 годин індивідуально-консультаційної роботи та 44 годин самостійної роботи (денна форма навчання). Курс загалом становить 90 год, 4 лекційних годин, 2 годин семінарів, 2 годин індивідуально-консультаційної роботи та 82 годин самостійної роботи (заочна форма навчання). Навчальним планом передбачено проведення 2 модульних контрольних робіт. Курс завершується складанням екзамену. Проміжний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль – екзамен.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Обов'язкова	
	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	1/2-й	1/2-й
Загальна кількість годин – 90	Семестр	
	1/2/3-й	1/2/3-й
	Лекції	
	24 год.	4 год.
	Семінарські	
	20 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	44 год.	82 год.
	Індивід.-консультац. робота:	
	2 год.	2 год.
Форма семестрового контролю: екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Спеціальність 051 «Економіка» ОПП «Економічна кібернетика» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу
ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 7. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.
СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях	ПРН 10. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.
СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.	ПРН 13. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.
СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.	ПРН 14. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.
СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.	ПРН 17. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
	ПРН 18. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.
	ПРН 20. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
	ПРН 24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

спеціальності 073 Менеджмент» ОПП «Менеджмент митної справи» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
ЗК.1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК.2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
СК.6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.	ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
СК.11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.	

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування» володітимуть такими компетенціями:

Компетентності	Результати навчання
КК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.	ПРН07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.	ПРН22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПРН23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
ЗК13. Здатність реалізувати свої права і	

обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	
ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	

спеціальність 051 «Економіка» освітня програма «Економіка підприємства» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.
ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.
ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.	
ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	
ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.	
ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	

Спеціальність 076 «Підприємництво і торгівля» освітня програма «Товарознавство та експертиза в митній справі» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 1. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення демократичної, соціальної і правової держави.
ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних цінностей і досягнень суспільства.

Спеціальність 262 Правоохоронна діяльність, освітньо-професійна програма «Правоохоронна діяльність» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
СК5. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.	ПРН1. Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.
СК6. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.	
СК10. Здатність визначати належні та придатні для юридичного аналізу факти.	
СК11. Здатність до аналізу та оцінки ризиків що впливають на вчинення адміністративних та кримінальних правопорушень (злочинів, проступків).	

Спеціальність 035 «Філологія», освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)» володітимуть такими компетентностями:

Компетентності	Результати навчання
ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.	ПРН3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
ЗК7. Уміння уявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПРН4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.	
СК12. Здатність до організації ділової комунікації.	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

Супутніми для вивчення цієї дисципліни є: Економічна психологія, Ділова українська мова. Наступними для цієї дисципліни будуть вивчення: Політологія.

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінар- ські за- няття (год.)	Інд.-консульт. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,53 залікових кредита (46 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-7) ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ						
Т.1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2	2	-	4	8
Т.2	Антична філософія	2	2	-	4	8
Т.3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	2	-	-	4	6
Т.4	Філософія Нового Часу і Просвітництва	2	-	-	4	6
Т.5	Класична німецька філософія	2	2	-	4	8
Т.6	Українська філософія	2	2	2	4	10
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю:		12	8	2	24	46
МОДУЛЬ II = 1,48 залікових кредита (44 год.)						
ЗМ 2 (Т. 8-12) ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ						
Т.7	Філософія буття	2	2	-	4	8
Т.8	Філософія свідомості	2	2	-	4	8
Т.9	Філософія пізнання	2	2	-	3	7
Т.10	Філософія людини	2	2	-	3	7
Т.11	Філософія цінностей	2	2	-	3	7
Т.12	Філософія історії	2	2	-	3	7
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю:		12	12	-	20	44
Форма підсумкового контролю – екзамен						
Разом годин з курсу:		24	20	2	44	90

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЛОСОФІЯ»
(заочна форма навчання)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські заняття (год.)	Інд.-консульт. робота під керівництвом викладача (год.)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ I = 1,5 залікових кредита (45 год.)						
ЗМ 1 (Теми 1-7) ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ						
T.1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2	1	-	7	10
T.2	Антична філософія	-	-	-	7	7
T.3	Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	-	-	-	7	7
T.4	Філософія Нового Часу і Просвітництва	-	-	-	7	7
T.5	Класична німецька філософія	-	-	-	7	7
T.6	Українська філософія	-	-	2	5	7
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю:		2	1	2	40	45
МОДУЛЬ II = 1,5 залікових кредита (45 год.)						
ЗМ 2 (Т. 8-12) ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ						
T.7	Філософія буття	-	1	-	7	7
T.8	Філософія свідомості	-	-	-	7	7
T.9	Філософія пізнання	-	-	-	7	7
T.10	Філософія людини	-	-	-	7	7
T.11	Філософія цінностей	-	-	-	7	6
T.12	Філософія історії	2	-	-	7	8
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю:		2	1	-	42	45
Форма підсумкового контролю – екзамен/диференційований залік						
Разом годин з курсу:		4	2	2	82	90

РЕЙТИНГ-ПЛАН
(денна форма навчання)

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
Модуль 1.				
2	Т.1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	Лекція	Визначити понятійні та методологічні засади Філософії	0
2 4		Семінар Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 13. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 2. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Економіка підприємства» ПРН 9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.2. Антична філософія	Лекція	Визначити сутність античної філософії	0
2 4		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 14. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН23. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	Лекція	засвоїти особливості філософії Середньовіччя та епохи Відродження	0
– 4		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 10 ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 1, ПРН15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН14. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
2	Т.4. Філософія Нового Часу і Просвітництва	Лекція	засвоїти собливості розвитку філософії Нового часу	0
– 4		Семінар, Самостійна	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 1. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 2.	0 0

		робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН10. ОПП «Економіка підприємства» ПРН 9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	
2	Т.5. Класична німецька філософія	Лекція	засвоїти особливості розвитку німецької філософії	0
2 4		Семінар, Самостійна робота,	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 7 ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН07. ОПП «Економіка підприємства» ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.6. Українська філософія	Лекція	Визначити характеристику української філософії	0
2 4 2		Семінар, Самостійна робота Індивідуально-консультаційна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 24. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0 3
	Проміжний модульний контроль 1			6
	Усього за модулем I			21
	Модуль 2			
2	Т.7. Філософія буття	Лекція	Визначити характеристику філософії буття	0
2 4		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 20. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН1, ПРН15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН23. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.8.. Філософія свідомості	Лекція	засвоїти основні засади філософії свідомості	0
2 4		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 18. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 2. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній	3 0

			справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН10. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Податкове консультування» ПРН 15, ПРН 22. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	
2	Т.9. Філософія пізнання	Лекція	знати особливості філософії пізнання	0
2 3		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 14. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН07. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1 ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.10. Філософія людини	Лекція	Визначити сутнісні засади філософії людини	0
2 3		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 20. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 2. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН1, ПРН10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН14. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.11. Філософія цінностей	Лекція	засвоїти основи розвитку філософії цінностей	0
2 3		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 137. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН1, ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН22. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
2	Т.12. Філософія історії	Лекція	засвоїти основи філософії історії	0
2 3		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Економічна кібернетика» ПРН 24. ОПП «Менеджмент митної справи» ПРН 15. ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН23. ОПП «Економіка підприємства» ПРН9, ПРН 23. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН 1.	3 0

		ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	
	Проміжний модульний контроль 2		6
	Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE		5
	Усього за модулем 2		29
	<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>		50
	Усього за курсом		100

РЕЙТИНГ-ПЛАН
(заочна форма навчання)

Години	Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів)
Модуль 1.				
2	Т.1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	Лекція	Визначити понятійні та методологічні засади Філософії	0
1 7		Семінар Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
0	Т.2. Антична філософія	Лекція	Визначити сутність античної філософії	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.3. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження	Лекція	засвоїти особливості філософії Середньовіччя та епохи Відродження	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.4. Філософія Нового Часу і Просвітництва	Лекція	засвоїти особливості розвитку філософії Нового часу	0
0		Семінар,	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній	0

7		Самостійна робота	справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0
0	Т.5. Класична німецька філософія	Лекція	засвоїти особливості розвитку німецької філософії	0
0 7		Семінар, Самостійна робота,	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.6. Українська філософія	Лекція	Визначити характеристику української філософії	0
0 5 2		Семінар, Самостійна робота Індивідуально-консультаційна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0 9
		Самостійна робота		10
	Усього за модулем І			22
	Модуль 2			
0	Т.7. Філософія буття	Лекція	Визначити характеристику філософії буття	0
1 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	3 0
0	Т.8.. Філософія свідомості	Лекція	засвоїти основні засади філософії свідомості	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.9. Філософія пізнання	Лекція	знати особливості філософії пізнання	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.10. Філософія	Лекція	Визначити сутнісні засади філософії людини	0

0 7	людини	Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0 0
0	Т.11. Філософія цінностей	Лекція	засвоїти основи розвитку філософії цінностей	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0
0	Т.12. Філософія історії	Лекція	засвоїти основи філософії історії	0
0 7		Семінар, Самостійна робота	ОПП «Товарознавство та експертиза в митній справі» ПРН 1, ПРН 10. ОПП «Фінанси, банківська справа та страхування» ПРН19. ОПП «Правоохоронна діяльність» ПРН1. ОПП «Германські мови та літератури (переклад включно)» ПРН3, ПРН4.	0
		Самостійна робота		10
	Проміжний модульний контроль			10
	Підсумковий тестовий контроль на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE			5
	Усього за модулем 2			23
	<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>			50
	Усього за курсом			100

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМ. 1 (Т. 1-7): ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ

Т. 1: Сутність філософії та її роль в суспільстві

План лекційного заняття:

1. Світогляд, його структура та роль в життєдіяльності людини.
2. Міфологія та релігія як історичні типи світогляду.
3. Наукова картина світу. Структура наук.
4. Специфіка філософського освоєння світу.
5. Методи та функції філософії.

План семінарського заняття:

Специфіка філософського освоєння світу

1. Поняття і типологія світогляду.
2. Світогляд і філософія.
3. Головні проблеми та структура філософського знання.
4. Специфіка і характерні риси філософського знання.
5. Методи та функції філософії.

Питання для самостійної роботи:

1. Предмет філософії. Історичний характер предмету філософії.
2. Філософія як наука та мудрість. Хто з філософів відстоював погляд на філософію як на мудрість та строгу науку?
3. Структура наук. Відмінність між математично-природничими науками («науками про природу») та соціально-гуманітарними науками («науками про дух»).
4. Проблема взаємодії філософії з наукою та ідеологією.
5. Роль філософії в житті людини і суспільства.

Питання для самоконтролю:

1. Дайте порівняльну характеристику міфології та філософії.
2. Коли і як виникла філософія? Назвіть передумови появи філософського мислення.
3. Доведіть, що філософія є методологією наукового знання.
4. Назвіть основні філософські категорії.

Проблемні ситуації, завдання та теми для обговорень:

1. Чи можливе повноцінне життя людини без філософії?
2. Чи може і як може філософія бути не лише теорією, але й практикою? Як філософія може «втішати» людину?
3. Поясніть, яка роль філософії в житті сучасної молоді?
4. «Філософія є розумінням всього суттєвого як єдиного і втілення цього розуміння в художній образ та моральну дію. Вона є процесом ототожнення мислення, образу та дії» (П.Лавров). Як можна пояснити це висловлювання з погляду наукового характеру філософії?
5. «Філософія - ні наука, ні світоглядне пророцтво» (М.Гайдеггер). Чи правильна думка М.Гайдеггера про функції, що виконує філософія в духовній культурі суспільства?
6. Філософія, як відомо, розглядає світ у його граничних підставах: суттєвого та належного. Чи означає це, що вона не може претендувати на роль конкретного позитивного знання, як це стверджують позитивісти?
7. Відомо, що філософія має тісний зв'язок із світоглядом. У чому полягають причини зв'язку філософії з юридичним та економічним світоглядом. Чи вважаєте Ви необхідним знання філософії для сучасного юриста, економіста, співробітника фіскальної служби?
8. М.Бердяєв зазначав, що «філософія бачить світ із людини - в цьому її специфічність. Наука ж бачить світ поза людиною. Звільнення філософії від антропологізму є вбивство для філософії». Чи правильно, на Вашу думку, сформульовано механізм взаємовідносин між філософією і наукою?

9. «Нема такої речі, як сутність філософії, яку можна виділити і вирахувати в деякому визначенні. Визначення слова філософія може мати тільки характер конвенції або згоди» (К.Поппер). Чи можна погодитись з автором. Якщо ні, то чому?
10. Чи збереглася на сьогодні в філософії тяга до мудрості? Чи може в наш час філософія докорінно змінити життя людини?
11. Прокоментуйте наступні вислови філософів:
 - а) «філософія - це епоха, відображена в мисленні» (Г.Гегель);
 - б) «філософія - це стислий вираз науки свого часу» (О.Конт);
 - в) «предмет філософії - логічний аналіз мови науки» (Л.Вітгенштейн);
 - г) «головне питання філософії - це питання про те, чи варто людині жити» (А.Камю);
 - д) «у той час як наукове пізнання розглядає окремі питання, у філософії йдеться про цілісність буття» (К.Ясперс).

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 5],
 Допоміжні: [6, 7],
 Інформаційні ресурси Інтернет: [15],
 Міжнародні видання: [17].

Т. 2: Антична філософія

Своєрідність античної філософії, як спроби побудувати раціоналістичну картину світу, в якій відбувся перехід від «міфу до логосу». Основні риси, течії та представники античної філософії. Філософські ідеї Сократа, Платона та Аристотеля. Особливості етичних вчень елліністичних мислителів.

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика Античного світогляду і філософії.
2. Досократичний період античної філософії.
3. Класичний період античної філософії (Сократ, Платон, Аристотель).
4. Характерні риси елліністичної філософії.

План семінарського заняття:

Філософія античного світу

1. Моральна та логічна проблематика філософії Сократа.
2. Вчення про єйдоси, пізнання і людину та суспільство у Платона.
3. Вчення Аристотеля про форми, класифікацію наук, етику та державу.
4. Стоїцизм, епікуреїзм та неоплатонізм як напрями елліністичної філософії.

Питання для самостійної роботи:

1. Натурфілософські концепції перших філософів.
2. Розкрийте філософію піфагореїзму.
3. Основні положення філософії Парменіда.
4. Філософські ідеї атомістів.
5. Філософське вчення софістів.
6. Філософський спосіб життя кініків та скептиків.

Питання для самоконтролю:

1. У чому, згідно з Епікуром, полягає сутність щасливого життя?
2. Що спільного в етичному ідеалі стоїків, епікурейців і скептиків?
3. Синтезом яких філософських вчень є неоплатонізм?
4. Які шляхи пізнання Єдиного згідно з Плотіном?

Проблемні ситуації, завдання та теми для обговорень:

1. Яке значення тези Геракліта: «В одну і ту ж річку не можна ввійти двічі»?

2. Як розумів Протагор і як Ви розумієте вислів: «Людина є мірою всіх речей»?
3. Поясніть тезу Сократа: «Я знаю, що нічого не знаю»?
4. Хто правий: Платон чи Аристотель в дискусії про ідеї?
5. Чому в античній філософії основне питання філософії формулюється у вигляді співвідношення «душі й тіла»? Який зв'язок між мікро та макро світами в античності?
6. Епікура вважають безпосереднім послідовником філософії Демокріта. У той же час, саме Епікур є рішучим критиком примітивного механістичного детермінізму Демокріта. Як можна пояснити таку зовнішню суперечливість?
7. Філософія неоплатонізму виникає в часи кризи (соціальної та духовної) рабовласницького ладу. Чи позначилася ця криза на переорієнтації класичної філософської проблематики?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],

Допоміжні: [6, 7],

Інформаційні ресурси Інтернет: [16],

Міжнародні видання: [18].

Т. 3: Філософія Середньовіччя та епохи Відродження

План лекційного заняття:

1. Загальна характеристика Середньовічного світогляду і філософії.
2. Особливості, етапи, представники східної та західної патристики.
3. Схоластика і містика. Проблема універсалій у Середньовічній філософії.
4. Взаємовідношення віри і розуму, філософії та теології у Фоми Аквінського.
5. Філософські ідеї Відродження.

План семінарського заняття:

Філософія Середньовіччя та епохи Відродження

1. Біблія та антична філософія як джерела християнської думки.
2. Філософія східної та західної патристики.
3. Система філософії Фоми Аквінського та її критика в епоху Відродження.
4. Середньовічна та Ренесансна концепція світу і людини.

Питання для самостійної роботи:

1. Погляди християнських апологетів.
2. Погляди на природу універсалій номіналістів та реалістів.
3. П'ять доказів буття Бога в системі Фоми Аквінського.
4. Космологічні ідеї М.Коперника, Д.Бруно, Й.Кеплера та Г.Галілея.
5. Реформаційна філософія М. Лютера та християнський гуманізм.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає новаторство Августина в питанні трактування проблеми «часу»?
2. В чому полягає «онтологічний доказ» існування Бога Ансельма Кентерберійського?
3. Хто такі гуманісти? Чому в епоху Відродження вони критикують схоластику?
4. В чому суть Реформації та Контрреформації?
5. Чи було Відродження за межами Європи?
6. Чи зберегла свою актуальність середньовічна філософія?
- 7.

Проблемні ситуації, завдання та теми для обговорень:

1. У зв'язку з загальним світоглядним поворотом у розумінні місця людини у світі в філософії середніх віків відбувається зміна основних філософських тем. Яких саме?
2. Чому проблема волі викликає інтерес в філософії середніх віків? Від чого залежить специфіка вирішення цієї проблеми?

- Одним із принципів філософії Ф. Аквінський є принцип «гармонії віри та розуму». Чи означає це, що між філософією та релігією існують відношення єдності та гармонії?
- Хто, на Вашу думку, був правий у суперечці між номіналістами і реалістами?
- Що означає формула Фоми Аквінського: «до речей, у речах і після речей»?
- Поясніть твердження Монтеня: «слова повинні підпорядковуватися думці, а не навпаки»? Поясніть.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 4, 5],
 Допоміжні: [6, 7, 8, 9],
 Інформаційні ресурси Інтернет: [15, 16],
 Міжнародні видання: [17].

Т. 4: Філософія Нового Часу і Просвітництва

План лекційного заняття:

- Загальна характеристика філософії Нового часу: школи, представники, ідеї.
- Емпіризм як науковий та політико-правовий принцип.
- Раціоналізм як науковий підхід та напрямок метафізики.
- Філософсько-правові ідеї Просвітництва.

План семінарського заняття:

Філософія Нового часу і Просвітництва

- Особливості наукової філософії XVI-XVIII ст.
- Основні напрями філософії Нового часу: раціоналізм та емпіризм.
- Філософія Просвітництва і французького матеріалізму XVIII ст.

Питання для самостійної роботи

- Раціоналістичні ідеї Р.Декарта, Б.Спінози та Г.Лейбніца.
- Емпіризм Дж.Локка.
- Суб'єктивний ідеалізм про можливість пізнання світу.
- Концепції державної влади в філософії Нового Часу.
- Філософські ідеї романтизму.

Питання для самоконтролю:

- Покажіть позитивний аспект раціоналістичної методології. В чому полягає її обмеженість?
- Як саме англійський емпіризм сам себе заперечив?
- В чому полягає позитив результатів розвідок суб'єктивних ідеалістів?
- Значення правових теорій просвітників для сучасної теорії права.
- Чи вдалося просвітникам подолати релігію?

Проблемні ситуації, завдання та теми для обговорень:

- Хто ж правий: емпірики чи раціоналісти в теорії пізнання?
- Чи має підстави теорії вроджених ідей?
- Чи має насправді теорія природних прав людини універсальний сенс?
- Яким чином з природи людини можна вивести природні права?
- Якими аргументами можна спростувати суб'єктивний ідеалізм?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3],
 Допоміжні: [6, 7],
 Інформаційні ресурси Інтернет: [16].

Т. 5: Класична німецька філософія

План лекційного заняття:

1. Характерні особливості Німецької Класичної філософії.
2. Гносеологічні та етичні погляди І. Канта.
3. Діалектика суб'єкту Й.Фіхте та натурфілософія Ф.Шеллінга.
4. Діалектичний метод та система об'єктивного ідеалізму Г.Гегеля.

**План семінарського заняття:
Німецька класична філософія**

1. Трансцендентальна філософія І. Канта.
2. Науковчення Й.Фіхте.
3. Філософія Ф.Шеллінга.
4. Ідеалістична теорія діалектики Г.Гегеля.

Питання для самостійної роботи:

1. Головні особливості етики та естетики Канта.
2. Рушійна сила культурного та історичного прогресу згідно з Кантом.
3. Основні відмінності поглядів Шеллінга та Фіхте.
4. Вищі форми культури та сенс історії за Гегелем.
5. Особливості філософської системи Л. Фейєрбаха.

Питання для самоконтролю:

1. В чому полягає «коперніканський переворот» І.Канта в філософії?
2. Які головні пізнавальні властивості людини виділяє І.Кант?
3. Що таке антиномії розуму? Назвіть чотири антиномії розуму.
4. Поясніть концепцію гуманізму Л.Фейєрбаха.
5. Який доказ існування Бога реабілітує Кант в своїй естетиці?

Проблемні ситуації, завдання та теми для обговорень:

1. Чи згодні Ви з тезою Канта про визначальну роль уяви в пізнанні? Чому? Яка роль уяви в пізнанні на Вашу думку?
2. Що означає вислів Г.Гегеля: «Свобода – це пізнана необхідність»?
3. Кантівську ідею «речей в собі» критикували і матеріалісти і ідеалісти. Що конкретно не влаштувало ці напрями? Як нинішня наука розцінює ідею про «речі в собі»?
4. Чому Кант розрізняв природну та цільову причинність? Які це має наслідки?
5. Як співвідносяться «опредметнення» та «відчуження» у системі Гегеля?
6. У кантівському розумінні «речей в собі» визначається їх незалежність від мислення суб'єкта. Чи означає ця теза матеріалістичну спрямованість філософії Канта?
7. У чому полягає гуманістичний зміст категоричного імперативу?
8. Чи можна розглядати вчення про тотожність мислення і буття не тільки як вихідний пункт системи, але й філософії права Гегеля?
9. Як Ви розумієте вислів Л.Фейєрбаха, що «стан тіла визначає свідомість і психіку індивіда»?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],

Допоміжні: [6, 7],

Інформаційні ресурси Інтернет: [16].

Т. 6: Українська філософія

План лекційного заняття:

1. Характеристика української філософії: періоди, представники, особливості.
2. Філософія Києво-Могилянської доби.
3. Філософська концепція Григорія Сковороди.

План семінарського заняття:

Українська філософія

1. Григорій Сковорода як засновник української класичної філософії.

2. Філософія Просвітництва та романтизму в Україні.
3. Філософія української національної ідеї.

Питання для самостійної роботи:

1. Філософія Григорія Сковороди та Сократа: паралелі та протилежності.
2. В чому головне завдання філософії за Г.Сковородою?
3. Чи актуальний для сучасної України кордоцентризм?
4. Яка національна ідея потрібна сучасній Україні?
5. Які істотні риси російськомовної київсько-екзистенціально-філософської школи початку ХХ ст. (М.Бердяєв, Л.Шестов, В.Зеньковський).
6. Романтично-екзистенціальна спрямованість характерна для творчості Лесі Українки. Проаналізуйте у цьому аспекті один з найвідоміших драматичних творів « Лісова пісня».
7. Видатним український мислитель, політичний діяч В. Винниченко був прихильником соціалістичних ідей він багато в чому погоджувався з марксизмом, але різко розходився з ним у тлумаченні національного питання. У чому ці розбіжності?
Чому філософія М.Бердяєва називається «філософією свободи»? У чому принципова протилежність поглядів К.Маркса і М.Бердяєва щодо питання про сутність комунізму

План індивідуально-консультаційної роботи

1. Українська філософська думка Х-ХІV ст.
2. Гуманістичні та реформаційні ідеї у філософській думці України ХV-ХVІІ ст.
3. Філософські вчення представників Києво-Могилянської Академії.
4. Український романтизм Т.Шевченка та П.Юркевича.
5. Національна філософія М.Драгоманова, І.Франко, Д.Донцова, В.Липинського.
6. Філософсько-естетичні погляди Лесі Українки.
7. Філософські ідеї Дмитра Чижевського.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть характерні риси української філософії.
2. Хто з українських філософів розвивав ідеї «філософії серця»?
3. Філософсько-естетичні погляди Г. Сковороди.
4. Філософські ідеї Дмитра Чижевського.
5. Назвіть українських філософів другої пол. ХХ-поч. ХХІ ст.

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 3, 4],
Допоміжні: [7, 10, 13],
Інформаційні ресурси Інтернет: [15].

ЗМ. 2 (Т.7-12): ТЕОРЕТИЧНА ФІЛОСОФІЯ

Т. 7: Філософія буття

План лекційного заняття:

1. Онтологічна проблематика в філософії.
2. Діалектика основних форм буття.
3. Філософське поняття «світу».
4. Єдність матерії, руху, простору і часу.

План семінарського заняття:

Філософський зміст проблеми буття

1. Філософське розуміння буття. Основні підходи до проблеми буття.
2. Матеріальне буття та його форми: субстанційний та реляційний підходи.
3. Основні категорії онтології: сутність-явище, простір-час, причина-наслідок.
4. Основні сфери буття світу.

Питання для самостійної роботи:

1. Проблема субстанції в історії філософії.
2. Особливості ідеалістичної, матеріалістичної та некласичної концепцій буття.
3. Категорії в історії філософії.
4. Культурно-історичний час і простір.

Питання для самоконтролю:

1. Чи бачите Ви різницю між поняттями «буття», «дійсність», «реальність»?
2. В чому Ви бачите діалектику Великого світу (Всесвіту) і малих світів (соціального, психічного, духовного, біологічного)?
3. Яким би був світ без людини? Чи можливий об'єктивний погляд на світ?

Проблемні запитання та ситуації:

1. Чи існує Бог, як абсолютне буття? Доведіть свою думку.
2. Чи може бути життя віртуальним?
3. Мандри в часі: гра уяви чи реальність?
4. Де проходить межа між уявним та реальним буттям?
5. Чи не суперечить одне одному положення про матеріальну єдність світу та про існування матеріального й ідеального як певних реальностей?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 4, 5],

Допоміжні: [7, 9, 10, 12],

Інформаційні ресурси Інтернет: [16],

Міжнародні видання: [18].

Т. 8: Філософія свідомості

План лекційного заняття:

1. Філософське розуміння феномену свідомості.
2. Проблема виникнення свідомості.
3. Властивості свідомості та її структура.
4. Самосвідомість людини.

План семінарського заняття:

Проблема свідомості в філософії

1. Основні філософські підходи та концепції свідомості.
2. Біологічні передумови та соціальні чинники виникнення і розвитку свідомості.
3. Свідомість і форми психічної діяльності. Психічне та ідеальне.
4. Структура свідомості: компонентний та рівневий вияви.
5. Свідомість як соціо-культурний феномен. Свідомість між тілом, культурою та суспільством.

Питання для самостійної роботи:

1. Основні акти, властивості та форми свідомості.
2. Самосвідомість та її функції. Проблема «Я».
3. Поясніть взаємозв'язок свідомості і мови.
4. Чи є свідомість у тварин? Чому?

Питання для самоконтролю:

1. Що означає положення про те, що свідомість не лише відображає світ, але й створює його?
2. Суспільна свідомість та її структура.
3. Проаналізуйте взаємозв'язок індивідуальної та суспільної свідомості.
4. Розгляньте співвідношення понять: «дух», «душа», «психіка», «свідомість».

Проблемні питання та ситуації:

1. Людське «Я»: реальність чи уява?
2. Що первинне у формуванні свідомості: індивід чи суспільство?
3. Чому деякі філософи заперечують несвідоме?
4. Відомо, що протилежність матерії і свідомості носить відносний характер. Окресліть межу абсолютності і відносності у зв'язках «матерія-свідомість»?
5. Правильним є твердження, що джерелами наших уявлень про світ є органи чуттів. Чому ж тоді вважається не правильною теза про те, що світ - це комплекс наших почуттів?
6. Чому проблема співвідношення душі й тіла є однією з центральних в філософії? Які варіанти її вирішення Ви знаєте?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],

Допоміжні: [6, 7, 9, 10, 11, 12],

Інформаційні ресурси Інтернет: [16].

Т. 9: Філософія пізнання

План лекційного заняття:

1. Пізнання як предмет філософського аналізу.
2. Рівні та форми пізнання.
3. Проблема істини в філософії та науці.
4. Феномен науки. Методологія наукового пізнання.

План семінарського заняття:

Сутність і структура пізнавального процесу

1. Природа та структура пізнавального процесу. Ознаки, різновиди знання, основні підходи та концепції пізнання.
2. Взаємодія чуттєвого, раціонального та інтуїтивного пізнання. Види інтуїції.
3. Проблема істини. Концепції істини в філософії.
4. Феномен науки: сутність, структура, специфіка.
5. Методи наукового пізнання.

Питання для самостійної роботи:

1. Охарактеризуйте специфіку гуманітарного знання.
2. Порівняйте загальнонаукові та філософські методи пізнання.
3. Творчість та натхнення: філософські аспекти взаємодії.
4. Об'єктивна істина та історична правда. Проблема істини в філософії, науці та релігії.
5. Класична, неklasична та постнеklasична наука.

Питання для самоконтролю:

1. Поясніть єдність теоретичного і практичного в пізнанні.
2. Назвіть особливості наукового, морального, художнього пізнання.
3. Чи однакові концепції істини використовують в науці, релігії, філософії?
4. Поясніть як в істинному знанні поєднуються абсолютні та відносні моменти?
5. Порівняйте ідеали та норми класичної, неklasичної та постнеklasичної науки.

Проблемні питання та ситуації:

1. Чи може теоретичне пізнання бути практикою і чи можлива практика без теорії?
2. Наскільки універсальна наука? Які її межі? Чи може вона все пояснити?
3. Чи може інтуїція давати достовірне знання?
4. Чи може правда суперечити істині?
5. Доведіть чи всі люди є творчими особистостями? Проблема бездарності.

6. Завжди можна знайти такі твердження, які неможливо ні довести, ні спростувати ніякими експериментами. Чи не суперечить ця теза про практику як критерій істини?
7. Чи завжди істинність понять залежить від корисності результатів?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3],
Допоміжні: [6, 7, 9, 11, 12],
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15],
Міжнародні видання: [18].

Т. 10: Філософія людини

План лекційного заняття:

1. Основні підходи до проблеми людини.
2. Суттєві властивості людини. Людська сутність та екзистенція.
3. Взаємовідношення біологічного, соціального і духовного в людині.
4. Співвідношення понять людина, індивід, індивідуальність, особистість.

План семінарського заняття:

Проблема людини в філософії

1. Проблема людини в історії філософії: парадигмальні підходи.
2. Теорії походження людини у світлі «антропного принципу».
3. Біологічне, психічне та соціальне в людині: складна сутність особистості.
4. Взаємодія свободи та необхідності в житті людини.

Питання для самостійної роботи:

1. Роль культури та суспільства в становленні людини.
2. Сучасні теорії гомінізації: еволюція гомінід та роду людини.
3. Властивості людського існування.
4. Тілесність та раціональність: аспекти взаємодії.
5. Релігійні та філософські підходи до пояснення щастя й долі людини.

Питання для самоконтролю:

1. Які види людської свободи Ви знаєте?
2. Як співвідносяться в людині її «сутність» та «екзистенція»?
3. Охарактеризуйте духовність і свободу як істотні властивості людини.
4. Неодарвіністські теорії походження людини.

Проблемні питання та ситуації:

1. Чи продовжується еволюція людства в наш час?
2. Чи вільна людина в своєму виборі?
3. Які Ви можете назвати варіанти майбутнього людства?
4. Історія розвитку філософської думки знає багато різних відповідей на питання про сутність людини та її походження. З'ясуйте, для чого люди шукають відповіді на ці питання? Яке практичне значення мають ці відповіді?
5. Відомо, що суспільство є, перш за все, сукупністю відносин між людьми, як і те, що сутністю людини є сукупність суспільних відносин. Як врешті-решт вирішується ця дилема: «Чи людина творить суспільство, чи суспільство творить людину»?
6. Науці відомі форми інстинктивної діяльності у природному світі, пов'язані з використанням певних знарядь. Чи можна такі форми назвати працею?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],
Допоміжні: [6, 7, 9, 10, 11, 12],
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15, 16],

Міжнародні видання: [17].

Т. 11: Філософія цінностей **План лекційного заняття:**

1. Аксиологія як наука про цінності.
2. Типи і філософські концепції цінностей.
2. Класифікація та функції цінностей.

План семінарського заняття: ***Філософія цінностей***

1. Природа та класифікація цінностей.
2. Функціональний аспект цінностей.
3. Істина та оцінка.
4. Проблема сенсу життя. Стратегії її вирішення.

Питання для самостійної роботи:

1. Аксиологія в структурі філософських дисциплін.
2. Наведіть приклади та проаналізуйте суб'єктивістські та об'єктивістські концепції цінностей.
3. Поясніть взаємовідношення понять ідеал та ідол, цінність та ціна.

Питання для самоконтролю:

1. Особливості предмета аксіології як філософської дисципліни.
2. Завдяки чому цінності виконують інтегративну функцію в суспільстві?
3. Покажіть, як цінність проявляється в акті оцінки.
4. Чи присутня оцінка в істині?
5. Проблема хибних цінностей.

Проблемні питання та ситуації:

1. На Вашу думку конфлікт поколінь – це конфлікт цінностей?
2. Підходи до осмислення проблеми мети і сенсу життя. Чи існує сенс в проблемі сенсу життя людини?
3. Де межа між ідеалом та ідолом?
4. Чи кожна цінність має ціну?
5. Що первинне - ціна чи цінності?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],
Допоміжні: [6, 7, 9, 10, 11],
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 15],
Міжнародні видання: [18]

Т. 12: Філософія історії **План лекційного заняття:**

1. Поняття і предмет філософії історії.
2. Основні концепції історіософії.
3. Проблема спрямованості історичного процесу.

План семінарського заняття: ***Філософський аналіз історії***

1. Філософська сутність історичного процесу.
2. Культурні проекти історії.
3. Періодизація людської історії. Лінійна та нелінійна теорії розвитку історії.
4. Філософські концепції «кінця історії».

Питання для самостійної роботи:

1. Історична наука як мистецтво тлумачення минулого.
2. Діалектика суспільства, культури та історії. Історична доля.
3. Проблема сенсу історії.
4. Майбутнє людства як філософська проблема.

Питання для самоконтролю:

1. Назвіть особливості філософії історії Г.Гегеля.
2. Проаналізуйте формаційну концепцію історії К.Маркса.
3. Цивілізаційна концепція історії А.Тойнбі, О.Шпенглера.
4. Концепція занепаду культури Й.Хейзінга.
5. Роль особистості в історії.

Проблемні питання та ситуації:

1. Чи можливо і як можливо знати справжню історію?
2. Коли можна розпочати відлік історії і при яких умовах історія може завершитися? Які перспективи людства?
3. Чи можна сказати, спираючись на досвід розвитку історії ХХ ст., що тоталітаризм - необхідна умова руху сучасного суспільства до демократії?
4. Покажіть різницю між основними принципами «революційної свідомості», якою керувалося наше суспільство при побудові соціалізму, та «правової свідомості», основним принципом розбудови правової держави.
5. Чи узгоджуються, згідно з теорією К.Маркса, свобода особи та історична необхідність у суспільному розвитку? Чи узгоджуються вони на Вашу думку?

Рекомендовані літературні джерела:

Основні: [1, 2, 3, 4, 5],
Допоміжні: [6, 7, 9, 10, 11, 12],
Інформаційні ресурси Інтернет: [14, 16],
Міжнародні видання: [17, 19].

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, включає обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE (максимально до 5 балів).

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях для денної та заочної форм навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
Максималь-ний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 3 бали	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
Мінімальний бал відповідно до розподілу балів на одне заняття – 1 бал	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі. Контрольні роботи оцінюються від 0 до 6 балів для денної форми навчання та від 0-10 балів для заочної форми навчання.

Розподіл балів за різні види завдань в межах контрольної роботи №1 та №2

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	Денна ф/н.	Заочна ф.н.
Теоретичні питання	3	7
Тестовий блок	3	3
Всього	6	10

Шкала оцінювання відповіді на теоретичне питання

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Денна ф/н	Заочна ф/н
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	3	6-7
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	2	3-5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана	1	1-2

лише на окремі питання.		
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні	0	0

Шкала оцінювання тестового блоку для денної та заочної форм навчання

Критерії оцінювання	Кількість балів
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив всі питання та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який розкрив сутність лише окремих питань та використовував для цього наукову літературу та власну думку.	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність визначень	1
Робота відсутня	0

Критерії оцінювання індивідуальної роботи (есе)

У робочій програмі зазначається назва індивідуального завдання, його обсяг, структура, коротка характеристика змісту і вимог до виконання та оцінювання.

Індивідуальна робота виконується студентами у формі есе й оцінюється від 0 до 3 (9 зачока) балів. Есе має обсяг до 5 ст. друкованого тексту А 4. Воно повинно мати наступну структуру: вступ, основна частина, що передбачає власний аналіз актуальної проблеми, висновки.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Критерії оцінювання есе	Кількість балів	
	заочна	денна
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який повністю розкрив тему і продумонував критичність мислення та власну оригінальну думку.	9	3
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який частково розкрив зміст теми, не продемонстрував самостійності у власній думці, не критично використав і не зазначив джерела.	4	2
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який взагалі не розкрив сутність питання	2	1

Виконання самостійної роботи для денної форми навчання, як правило, оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти для заочної форми навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
8-9	Здобувач вищої освіти всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
5-7	Здобувач не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом.
3-4	Здобувач поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.

1-2	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.
0	Завдання не виконано

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі диференційованого заліку (екзамену). Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критеріями оцінювання

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен/ Диференційований залік	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	зараховано
70-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
60-69	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює зна-	Середній (ре-	задовільно	

		но	чну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	продуктивний)		
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-49	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Переведення даних 50-бальної шкали оцінювання в 4-бальну та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
				Екзамен/диференційований залік	Залік
45-50	A	відмінно	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
40-44	B	дуже добре	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
35-39	C	добре			
30-34	D	задовільно	Середній (репродуктивний)	задовільно	
25-29	E	достатньо			
17-24	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
0-16	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням			

Результати складання екзаменів оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), а заліків – за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано») і вноситься у відомість обліку успішності здобувача вищої освіти, залікову книжку, індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти (крім «задовільно», «незадовільно»).

5. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання можуть бути:

- екзамен;
- стандартизовані тести;
- командні проекти;
- есе;
- комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

6. ФОРМИ ТА ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №1

1. Світогляд, його структура (світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння) та роль в життєдіяльності людини.
2. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.
3. Предмет філософії (світ, людина, культура, Бог). Зміна предмету філософії в процесі історичного розвитку.
4. Специфіка філософського знання (на відміну від науки та релігії).
5. Структура філософського знання (онтологія, гносеологія, методологія, аксіологія) та його основні проблеми.
6. Функції (світоглядна, критична, методологічна) та методи (діалектичний, трансцендентальний, феноменологічний, герменевтичний) філософії.
7. Філософія як мудрість та наука, образ життя та система знань.
8. Наука як спеціалізована форма пізнання і вид діяльності.
9. «Науки про природу» (точні, природничі) та «науки про дух» (гуманітарні, суспільні).
10. Досократичний період античної філософії.
11. Моральна та логічна проблематика філософії Сократа.
12. Філософія Платона і платонізм: онтологія, гносеологія.
13. Філософія Аристотеля та Аристотелізм: онтологія, гносеологія.
14. Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм).
15. Етапи розвитку та загальна характеристика середньовічного світогляду та філософії.
16. Середньовічна патристика (Бл. Аврелій Августин, східні отці церкви).
17. Середньовічна схоластика (проблема універсалій).
18. Віра і розум, філософія та теологія у Фоми Аквінського.
19. Світоглядні риси, представники та періоди розвитку філософії Відродження.
20. Образ людини та Всесвіту в філософії Ренесансу.
21. Загальна характеристика філософії Нового часу: школи, представники, ідеї.
22. Емпіризм як науковий та політико-правовий принцип (Ф. Бекон, Т. Гоббс та Д. Локк).
23. Раціоналізм як науковий підхід та напрямок метафізики (Р. Декарт, Б. Спіноза і Т. Лейбніц).
24. Суб'єктивний ідеалізм про можливість пізнання світу та людини (Д. Юм та Д. Берклі).
25. Концепції «природного права», «суспільного договору», «громадянського суспільства» та «правової держави» в філософії французького Просвітництва (Ж.Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є).
26. Характерні особливості Німецької Класичної філософії (Фіхте, Шеллінг, Гегель).
27. Гносеологічні та етичні погляди І. Канта.
28. Напрямки, тенденції та представники сучасної некласичної філософії ХІХ–ХХ ст.
29. Ідеї та напрями філософії прагматизму, позитивізму та неопозитивізму.

30. Марксизм і його історичні інтерпретації в ленінізмі та лівому марксизмі.
31. Класичний психоаналіз З. Фрейда і неофрейдизм К. Юнга та Е. Фромма про будову психіки та природу людини.
32. Релігійний та атеїстичний екзистенціалізм про сенс існування людини.
33. Сучасна феноменологія та герменевтика.
34. Загальні особливості філософії постмодернізму.
35. Особливості української філософії XIV–XVIII ст. Києво-Могилянська академія.
36. «Філософія серця», самопізнання, вчення про три світи у Григорія Сковороди.
37. Філософія української національної ідеї (М. Драгоманов, І. Франко, Д. Донцов, В. Липинський).

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ №2

1. Проблема істини: властивості та функції.
2. Концепції істини в філософії. Об'єктивна істина та історична правда.
3. Істина в філософії, науці та релігії.
4. Основні закони, принципи та категорії діалектики. Альтернативи діалектики.
5. Проблема буття та сущого у філософії. Концепції буття.
6. Поняття субстанції, атрибутів та акциденції. Реальне та ідеальне буття.
7. Філософське поняття світу. Субстанційні та несубстанційні моделі світу.
8. Категорії буття (зв'язок, розвиток, закон, сутність-явище, причина-наслідок, кількість-якість, частина-ціле, форма-зміст, явище-сутність, тотожність-відмінність, випадковість-необхідність).
9. Матерія як філософська категорія. Структурні рівні матерії (мікроелементарний, ядерний, атомарний, молекулярний, клітинний, макроскопічний, органічний, космічний).
10. Єдність матерії, руху, простору і часу як форм матерії.
11. Культурно-історичний та соціально-історичний час і простір.
12. Свідомість як філософська категорія, культурний і суспільний феномен.
13. Біологічні передумови та соціальні чинники виникнення і розвитку свідомості.
14. Властивості свідомості (ідеальність, інтенціональність, творчість, вербальність, символізм).
15. Природа психіки. Свідомість і форми психічної діяльності: мислення, емоції, воля, пам'ять. Психічне та ідеальне.
16. Структура свідомості: її компонентний (знання; цінності, потреби; програми) та рівневий (свідоме, підсвідоме, надсвідоме) вияви.
17. Взаємозв'язок свідомості і мови.
18. Самосвідомість та самопізнання людини.
19. Форми суспільної свідомості (політична, правова, моральна, естетична, релігійна).
20. Проблема людини та специфіка її існування в філософії (субстанціоналістська та екзистенціальна концепції).
21. Філософські виміри і наукові підходи до проблеми походження людини (натуралістичний та супранатуралістичний підходи).
22. Специфіка людського існування. Людська сутність та екзистенція.
23. Діалектика біологічного (інстинкти, задатки), психічного («Я», воля, свідомість, несвідоме), соціального (символи, речі, культура), духовного (мораль, цінності, переконання) в людині. Складна сутність особистості.
24. Співвідношення понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».
25. Поняття практики та досвіду як основ життєдіяльності суспільства і людини.
26. Діалектика свободи і необхідності в життєдіяльності людини. Роль особи в історії.
27. Філософське поняття, зміст, функції та форми культури.
28. Культура і цивілізація: розуміння та перспективи їх розвитку. Проблема кризи культури.
29. Класифікація та функції цінностей.
30. Поняття цінностей та їх види (культурні, духовні, соціально-політичні, інформаційні). Проблема справжніх і не справжніх цінностей.
31. Поняття суспільства. Структура суспільства.
32. Поняття суб'єкта суспільного розвитку: рід, плем'я, народ, народність, нація, етнос.

33. Теорії аграрного, індустріального, постіндустріального і технотронного суспільств.
34. Закони та рушійні сили історії, проблема сенсу історії. Історичний процес.
35. Проблема періодизації людської історії: формаційний, цивілізаційний підходи.
36. Сучасні глобальні проблеми людства: екологічна, економічна, демографічна тощо.
37. Науково-технічна революція та її соціальні наслідки.
38. Філософія медіа: сутність, принципи та функції.
39. Основні характеристики сучасної медіареальності.
40. Роль медіа у трансформаційних процесах сучасності. Світогляд, його структура (світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння) та роль в життєдіяльності людини.
41. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Проблема пізнання як предмет філософського аналізу.
2. Структура пізнання (предмет, суб'єкт, об'єкт, процес). Діалектика суб'єкт-об'єктних відношень в процесі пізнання.
3. Рівні наукового пізнання: емпіричний та теоретичний. Чуттєве (відчуття, сприйняття, уявлення, уява), емпіричне (спостереження, експеримент, опис), теоретичне (поняття, судження, умовивід, гіпотеза, теорія, концепція, факт) пізнання.
4. Загальнонаукові методи пізнання (аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, моделювання, формалізація).
5. Творчість, натхнення та інтуїція: філософські аспекти проблеми.
6. Проблема істини: властивості та функції.
7. Концепції істини в філософії. Об'єктивна істина та історична правда.
8. Істина в філософії, науці та релігії.
9. Основні закони, принципи та категорії діалектики. Альтернативи діалектики.
10. Проблема буття та сущого у філософії. Концепції буття.
11. Поняття субстанції, атрибутів та акциденції. Реальне та ідеальне буття.
12. Філософське поняття світу. Субстанційні та несубстанційні моделі світу.
13. Категорії буття (зв'язок, розвиток, закон, сутність-явище, причина-наслідок, кількість-якість, частина-ціле, форма-зміст, явище-сутність, тотожність-відмінність, випадковість-необхідність).
14. Матерія як філософська категорія. Структурні рівні матерії (мікроелементарний, ядерний, атомарний, молекулярний, клітинний, макроскопічний, органічний, космічний).
15. Єдність матерії, руху, простору і часу як форм матерії.
16. Культурно-історичний та соціально-історичний час і простір.
17. Свідомість як філософська категорія, культурний і суспільний феномен.
18. Біологічні передумови та соціальні чинники виникнення і розвитку свідомості.
19. Властивості свідомості (ідеальність, інтенціональність, творчість, вербальність, символізм).
20. Природа психіки. Свідомість і форми психічної діяльності: мислення, емоції, воля, пам'ять. Психічне та ідеальне.
21. Структура свідомості: її компонентний (знання; цінності, потреби; програми) та рівневий (свідоме, підсвідоме, надсвідоме) вияви.
22. Взаємозв'язок свідомості і мови.
23. Самосвідомість та самопізнання людини.
24. Форми суспільної свідомості (політична, правова, моральна, естетична, релігійна).
25. Проблема людини та специфіка її існування в філософії (субстанціоналістська та екзистенціальна концепції).
26. Філософські виміри і наукові підходи до проблеми походження людини (натуралістичний та супранатуралістичний підходи).
27. Специфіка людського існування. Людська сутність та екзистенція.
28. Діалектика біологічного (інстинкти, задатки), психічного («Я», воля, свідомість, несвідоме), соціального (символи, речі, культура), духовного (мораль, цінності, переконання) в людині. Складна сутність особистості.
29. Співвідношення понять «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість».

30. Поняття практики та досвіду як основ життєдіяльності суспільства і людини.
31. Діалектика свободи і необхідності в життєдіяльності людини. Роль особи в історії.
32. Філософське поняття, зміст, функції та форми культури.
33. Культура і цивілізація: розуміння та перспективи їх розвитку. Проблема кризи культури.
34. Класифікація та функції цінностей.
35. Поняття цінностей та їх види (культурні, духовні, соціально-політичні, інформаційні). Проблема справжніх і не справжніх цінностей.
36. Поняття суспільства. Структура суспільства.
37. Поняття суб'єкта суспільного розвитку: рід, плем'я, народ, народність, нація, етнос.
38. Теорії аграрного, індустріального, постіндустріального і технотронного суспільств.
39. Закони та рушійні сили історії, проблема сенсу історії. Історичний процес.
40. Проблема періодизації людської історії: формаційний, цивілізаційний підходи.
41. Сучасні глобальні проблеми людства: екологічна, економічна, демографічна тощо.
42. Науково-технічна революція та її соціальні наслідки.
43. Філософія медіа: сутність, принципи та функції.
44. Основні характеристики сучасної медіареальності.
45. Роль медіа у трансформаційних процесах сучасності. Світогляд, його структура (світовідчуття, світосприйняття, світорозуміння) та роль в життєдіяльності людини.
46. Міфологія і релігія як історичні типи світогляду.
47. Предмет філософії (світ, людина, культура, Бог). Зміна предмету філософії в процесі історичного розвитку.
48. Специфіка філософського знання (на відміну від науки та релігії).
49. Структура філософського знання (онтологія, гносеологія, методологія, аксіологія) та його основні проблеми.
50. Функції (світоглядна, критична, методологічна) та методи (діалектичний, трансцендентальний, феноменологічний, герменевтичний) філософії.
51. Філософія як мудрість та наука, образ життя та система знань.
52. Наука як спеціалізована форма пізнання і вид діяльності.
53. «Науки про природу» (точні, природничі) та «науки про дух» (гуманітарні, суспільні).
54. Досократичний період античної філософії.
55. Моральна та логічна проблематика філософії Сократа.
56. Філософія Платона і платонізм: онтологія, гносеологія.
57. Філософія Аристотеля та Аристотелізм: онтологія, гносеологія.
58. Елліністична філософія (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм).
59. Етапи розвитку та загальна характеристика середньовічного світогляду та філософії.
60. Середньовічна патристика (Бл. Аврелій Августин, східні отці церкви).
61. Середньовічна схоластика (проблема універсалій).
62. Віра і розум, філософія та теологія у Фоми Аквінського.
63. Світоглядні риси, представники та періоди розвитку філософії Відродження.
64. Образ людини та Всесвіту в філософії Ренесансу.
65. Загальна характеристика філософії Нового часу: школи, представники, ідеї.
66. Емпіризм як науковий та політико-правовий принцип (Ф. Бекон, Т. Гоббс та Д. Локк).
67. Раціоналізм як науковий підхід та напрямок метафізики (Р. Декарт, Б. Спіноза і Т. Лейбніц).
68. Суб'єктивний ідеалізм про можливість пізнання світу та людини (Д. Юм та Д. Берклі).
69. Концепції «природного права», «суспільного договору», «громадянського суспільства» та «правової держави» в філософії французького Просвітництва (Ж.Ж. Руссо, Ш. Монтеск'є).
70. Характерні особливості Німецької Класичної філософії (Фіхте, Шеллінг, Гегель).
71. Гносеологічні та етичні погляди І. Канта.
72. Напрямки, тенденції та представники сучасної некласичної філософії ХІХ–ХХ ст.
73. Ідеї та напрями філософії прагматизму, позитивізму та неопозитивізму.
74. Марксизм і його історичні інтерпретації в лєнінізмі та лівому марксизмі.
75. Класичний психоаналіз З. Фрейда і неофрейдизм К. Юнга та Е. Фромма про будову психіки та природу людини.

76. Релігійний та атеїстичний екзистенціалізм про сенс існування людини.
77. Сучасна феноменологія та герменевтика.
78. Загальні особливості філософії постмодернізму.
79. Особливості української філософії XIV–XVIII ст. Києво-Могилянська академія.
80. «Філософія серця», самопізнання, вчення про три світи у Григорія Сковороди.
81. Філософія української національної ідеї (М. Драгоманов, І. Франко, Д. Донцов, В. Липинський).

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Білодід Ю. Філософія. Український світоглядний акцент: Навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Ю.М. Білодід. К.: Кондор, 2019. - 356 с.
2. Бичко А.К. Філософія: Підручник. А.К. Бичко, І.В. Бичко, В.Г. Табачковський. К.: Центр учбової літератури, 2020. 648 с.
3. Горлач М.І. Основи філософських знань: Підручник. М.І. Горлач, В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, С.М. Требін. – К.: Центр учбової літератури, 2019. 1028 с.
4. Губерський Л.В. Філософія: Навч. посібник. Л.В. Губерський, І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, В.П. Розумний, В.П. Бойченко. 5 вид., випр. і доп. К.: Вікар, 2021. 457 с.
5. Данильян О.Г. Основи філософії: Навч. посібник. О.Г. Данильян, В.М. Таряненко. Харків: Право, 2020. 352 с.

Допоміжна:

6. Касьян В.І. Відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навч. посіб. В.І. Касьян. 5-те вид. К.: Знання, 2021. 347 с.
7. Кремень В.Г. Філософія: Мислителі. Ідеї. Концепції: Підручник. В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. К.: Книга, 2020. 528 с.
8. Александрова О.В. Філософія Середніх віків та доби Відродження: Підручник / О.В. Александрова; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. К.: ПАРАПАН, 2019. 169 с.
9. Бойченко І.В. Філософія історії: Підручн. І.В. Бойченко. К.: Знання, 2000. 723 с.
10. Горський В.С. Історія української філософії. Курс лекцій / В.С. Горський. 3-тє видання. К.: Наукова думка, 2020. 286 с.
11. Єрмоленко А.М. Комунікативна практична філософія: Підручник. А.М. Єрмоленко. К.: Лібра, 2019. 488 с.
12. Ідея культури: виклики сучасної цивілізації. Є.К. Бистрицький, С.В. Пролеєв, Р.В. Кобець, Р.В. Зимовець. К.: Альтерпрес, 2020. 192 с.
13. Історія філософії України: Підручник. М.Ф. Тарасенко, М.Ю. Русин, І.В. Бичко та ін. Київ: Либідь, 2019. 413 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

14. Вторгнення. Філософія техніки за Гайдеггером. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=b2aQJ-SIF5c>
15. Філософія – Політологія: Онлайн. URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-cat-10.html>
16. Філософія: навчальні матеріали онлайн URL: <https://pidruchniki.com/filosofiya/>

Міжнародні видання:

17. Fukuyama F. Our Posthuman Future: Consequences of the Biotechnology Revolution. Farrar, Straus and Giteux / F. Fukuyama – New York: Oxford University Press, 2019. 346 p.
18. Giddens, Anthony 2020. Central Problems in Social Theory. London: Macmillan. 468 p.
19. Рьод В. Шлях філософії : XIX-XX століття : посібник. Вольфганг Рьод ; переклад з німецької М.Д. Култаєвої, В.І. Кебуладзе, В.М. Терлецького. – Київ : Дух і літера, 2010. – 366 с.

8. ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри

Протокол від _____ 20 ____ р. № _____

Навчальний рік	Дана засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП